

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze bakalářské práce

Kontroly po propuštění zboží do celního režimu

Petr Primus

© 2016 ČZU v Praze

Souhrn

Vstupem do EU se Česká republika připojila ke dvěma systémům vykazování statistických údajů o zahraničním obchodu. V rámci obchodu se třetími zeměmi se jedná o systém Extrastat a pro oblast obchodu v rámci EU o systém Intrastat. Tato bakalářská práce se zabývá systémem Intrastat, který upravuje statistiku o obchodu se zbožím mezi členskými státy EU, která je důležitým zdrojem informací nejen pro EU, jako celek, ale i pro jednotlivé členské státy. Statistické údaje o obchodu se zbožím poskytují významné informace z hlediska ekonomického, ale i obchodního a politického. Důležitá je tedy vypovídající schopnost statistiky o tomto obchodu, kterou zajistí pouze kvalitní a přesné údaje, ale i správné nastavení podmínek pro vykazování statistických údajů v systému Intrastat.

Bakalářská práce se proto zaměřuje na identifikaci problémů při vykazování údajů v systému Intrastat a hledá možná řešení pro jejich eliminaci či zmírnění jejich dopadů. V této souvislosti jsou v práci popsány vykazované statistické údaje i legislativní předpisy České republiky a EU i role Celní správy České republiky při sběru, zpracování a kontrole statistických údajů.

Klíčová slova: Intrastat, celní správa, statistika obchodu, EU, DPH, ČSÚ, zpravodajská jednotka, referenční období, kombinovaná nomenklatura, následná kontrola

Cíl a metodika

Hlavním cílem bakalářské práce je odhalení rozdílů a identifikace nedostatků související se sběrem, zpracováním a kontrolou údajů o statistice obchodu se zbožím mezi Českou republikou a EU v systému Intrastat. Současně se práce soustředí na vykazování statistických údajů v České republice z pohledu nevykázaných údajů i úspěšnosti provedených následných kontrol Intrastatu, ale i v rámci analýzy vzájemného porovnání statistických údajů o obchodu se zbožím, mezi Českou republikou a třemi nejbližšími obchodními partnery, sousedním Německem, Rakouskem a Slovenskem. Zároveň práce hodnotí sběr statistických údajů z hlediska nastavení prahů pro vykazování, neboť toto nastavení prahů vychází z legislativních předpisů, ale je zároveň také odrazem určité ekonomické vyspělosti jednotlivých členských zemí.

V rámci této práce uvede, jaké statistické údaje jsou předmětem vykazování, jejich sběr, způsob vykazování, právní předpisy, které upravují statistiku, kontrolu statistických údajů i roli Celní správy České republiky v této statistice, závěrem navrhne řešení ke zlepšení zjištěných nedostatků.

Ke zpracování bakalářské práce a splnění cílů této práce bude využita metoda sběru dat a metoda sběru statistických údajů. Nasbíraná data a údaje budou předmětem metody komparace a vyhodnocení. V rámci práce bude využita i praxe autora u Celní správy České republiky. Dále bude provedena i analýza dokumentů a deskripce právních předpisů.

Závěr

Tato bakalářská práce se zabývá systémem Intrastat v České republice, k němuž přistoupila Česká republika zároveň se vstupem do EU a který upravuje statistiku obchodu se zbožím mezi jednotlivými členskými státy EU. Z důvodu, že se jedná o statistiku celoevropskou, popisuje tato bakalářská práce základní principy této statistiky, statistické orgány, právní předpisy a nastavení této statistiky z hlediska EU. V práci je také popsána právní úpravu systému Intrastat v České republice. Hlavním garantem národní statistiky je Český statistický úřad. Celní správa České republiky získala v této statistice kompetence sběru, zpracování a kontroly statistických údajů, jakož i udělování sankcí za porušení některé z povinností. V rámci bakalářské práce je popsána organizační struktura Celní správy České republiky, jsou zde analyzovány právní předpisy i vykonávané činnosti v souvislosti se statistikou, dále jsou v práci popsány práhy pro vykazování, osoby, které tuto povinnost mají, forma, způsob a náležitosti vykazování, provádění oprav výkazů, lhůty pro vykazování i archivování údajů, ale i jednotlivé statistické údaje, které jsou předmětem statistického vykazování o přijetí nebo odeslání zboží.

Hlavním cílem bakalářské práce je odhalení rozdílů a identifikace nedostatků související se sběrem, zpracováním a kontrolou údajů o statistice obchodu se zbožím mezi Českou republikou a EU v systému Intrastat.

V této práci bylo zjištěno, že skutečně dochází k tomu, že údaje do systému Intrastat nejsou vykazovány vůbec, anebo že bývají vykazovány chybně. Také bylo zjištěno, že nastavené podmínky nejsou jednotné a dovolují určité statistické odchylky. Dále jsou popsány činnosti prováděné v rámci dosažení hlavního cíle této bakalářské práce.

Nejprve popsán celorepublikový trend chybovosti při vykazování statistických údajů v systému Intrastat v období let 2005 až 2013. K posouzení chybovosti byly zvoleny veřejně dostupné údaje o celkovém počtu provedených následných kontrol Intrastatu a jejich výslednosti a byla vypočítána průměrná výslednost těchto kontrol. Na základě komparace výsledků pozitivních kontrol (zjištěno porušení právních předpisů) je vypočítán jejich průměrný vývoj, a ten byl porovnán s předchozím obdobím i s rokem 2005. V roce 2013 bylo na základě pozitivních kontrol Intrastatu v ČR zjištěno, nevykázání statistických údajů v celkové hodnotě 72 mld. Kč. V případě chybně vykazovaných statistických údajů o přijatém nebo odeslaném zboží, byly nejčastěji chyby u fakturované hodnoty, kódu podpoložky kombinované nomenklatury a kódu druhu dopravy. Ve vztahu k novinovému článku „chybějící údaje zkreslují statistiku“ je v této práci, ke stejnému období ukázán názorný příklad vlivu statistických údajů na makroekonomický údaj - hrubý domácí produkt. Příklad je řešen matematickým výpočtem pro výpočet hrubého domácího produktu za použití výdajové metody.

Na základě veřejně dostupných údajů, vztahujících se k zahraničnímu obchodu s nejbližšími třemi sousedními státy je v této práci proveden sběr dat a statistických údajů, jejich analýza, komparace a vyhodnocení výsledků. V práci jsou využity údaje o zrcadlovém obchodu mezi Českou republikou a Rakouskem, Slovenskem a Německem. Výsledné rozdíly jsou vysoké a jsou v této práci vyhodnoceny a zpracovány. Mezi nejčastější příčiny vzniklých rozdílů v této analýze a komparace zrcadlového obchodu mezi Českou republikou a sousedními členskými státy jsou rozdílné údaje uváděné u odesílatele zboží a u příjemce tohoto (stejného) zboží, u kódu podpoložky Kombinované nomenklatury celního sazebníku a u fakturované hodnoty. Mezi další příčiny rozdílů patří odlišné prahy pro vykazování. Častou chybou byla i skutečnost, že do „Výkazu“ pro Intrastat nebyly zpravodajskými jednotkami zahrnuty údaje o zboží, které bylo předmětem zušlechťovacích operací v jiném členském státě nebo o přesunu zboží a majetku, kdy vlastníky zboží a majetku jsou firmy, které mají v jednom členském státě sídlo a ve druhém členském státě dceřinou společnost.

Ve vztahu ke zjištěním, zejména na základě zjištění při zrcadlovém porovnání obchodu se zbožím, byla v této práci samostatně provedena analýza ustanovení právního předpisu, který se věnuje stanovení prahu pro vykazování. Pro rok 2013 byl v rámci EU stanoven minimální práh pro pokrytí obchodu se zbožím ve výši 97 % pro odeslané zboží

a 95 % pro přijaté zboží. Jednotlivé členské státy jsou vázány právními předpisy EU k zachování této minimální hranice pro vykazování, výsledkem je, že v každém členském státě je nastavena jiná hranice prahu pro vykazování a proto se prahy jednotlivých zemí liší.

Pro zlepšení statistického vykazování, navrhuje autor kroky směřující k lepší informovanosti zpravodajských jednotek o jejich povinnostech ve vztahu k systému Intrastat. Špatná informovanost způsobuje, že „potenciální“ zpravodajské jednotky vůbec netuší, že mají předávat statistické údaje v systému Intrastat. Pro účinnější a efektivnější sběr dat a kontrolu, navrhuje autor této práce zlepšení spolupráce mezi kompetentními orgány, zejména finančními úřady. Lepší spolupráce s finančními úřady, které jsou schopny v souladu s platnými právními předpisy poskytovat Celní správě ČR informace z daňových přiznání k DPH, zlepší a zefektivní provádění následných kontrol Intrastatu.

Nezanedbatelnou roli v otázce odstranění chyb při vykazování údajů v systému Intrastat lze spatřovat v možnosti zrcadlového srovnání vykazovaných údajů do systému Intrastat. Autor této práce navrhuje zřízení například stálých pracovních skupin jednotlivých členských států, které by prováděly každoročně zrcadlová srovnání vykazovaných statistických údajů, což by významným způsobem přispělo k odstraňování možných disparit ve vykazovaných statistických údajích.

Pro zachování vypovídající schopnosti statistiky o obchodu se zbožím je důležité samotné nastavení systému Intrastat, což vede k jednotným výstupům a odstraňování chyb při samotném vykazování statistických údajů. Auto této práce navrhuje legislativní úpravu oblasti stanovující všem členským zemím fixní výši minimálních prahů pro vykazování. Benevolence v nastavení prahů pro vykazování vede ke vzniku řady problémů. V tomto případě však bude nutné fixní hranici volit v takové výši, která bude zohledňovat požadavky na získávané statistické údaje a zároveň bude zohledňovat administrativní náročnost a nákladnost sběru statistických dat v systému Intrastat.

Závěrem je třeba říci, že odhalení rozdílů ve statistice i správné nastavení podmínek pro vykazování statistických údajů dává naději na zvyšování efektivnosti statistických dat, což povede ke zvýšení vypovídající schopnosti statistických údajů v systému Intrastat, které jsou důležitým podkladem pro ekonomická, obchodní, ale i politická hlediska.

Seznam vybrané literatury

Bibliografie

BERGER, Wolfgang, KINDL, Caroline, WAKOUNIG, Marian. *Směrnice ES o dani z přidané hodnoty: praktický komentář*. Vyd. 1. Praha: 1. VOX, 2010. 736 s. ISBN 978-80-86324-83-8.

KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, ©2012. 303 s. Právo. ISBN 978-80-7263-779-9.

MATOUŠEK, Pavel a SABELOVÁ, Lenka. *Clo: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.3.2007*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2007. xxv, 480 s. Meritum - výkladová řada. ISBN 978-80-7357-263-1.

Právní předpisy Evropské unie

EU. NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 638/2004 ze dne 31. března 2004 o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Rady (EHS) č.3330/91 [2014-12-11]

EU. NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 1982/2004 ze dne 18. listopadu 2004, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004 o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Komise (ES) č. 1901/2000 a (EHS) č. 3590/92 [2014-12-30]

Právní předpisy České republiky

Česko. Zákon č. 13/1993 Sb., ze dne 15. prosince 1992 celní zákon [2014-12-24]

Česko. Vyhláška č. 201/2005 Sb., ze dne 18. května 2005 o statistice vyváženého a dováženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropských společenství [2014-09-04]

Česko. Zákon č. 17/2012 Sb., ze dne 8. prosince 2011 o Celní správě České republiky [2014-11-25]